

Goed je argumenten naar voren brengen en goed luisteren zijn allebei even belangrijk.
foto Jan van der Meijde

tekst Ronald Buitelaar

Vijf Rotterdamse scholen voor voortgezet onderwijs werkten het afgelopen half jaar samen met onderzoekers van de CED-Groep aan een project waarin de ideeën en meningen van leerlingen over probleemgedrag centraal stonden. Het project had tot doel op deze manier probleemgedrag op school bespreekbaar én behandelbaar te maken.

> JONGEREN OVER PROBLEEMGEDRAG

‘Als ik de schuld van iets krijg ga ik de discussie aan’

Dorcas (14) en Kevin (15) zijn leerlingen die leerwegondersteunend onderwijs volgen bij Zuiderpark, een vmbo op steenworp afstand van winkelcentrum Zuidplein. Kevin en Dorcas maken regelmatig mee dat er in de klas onenigheid is. De ene keer tussen leerlingen onderling. Een andere keer met een docent. Beiden hadden tot voor kort een uitgesproken mening over conflicten met docenten. Dorcas: ‘Als ik de schuld kreeg van iets wat ik niet gedaan had, ging ik de discussie aan.’ Kevin: ‘Ik ging de discussie uit de weg. Je wint het als leerling toch niet. De docent is koning op school.’ Hans Waning, teamleider onderbouw van Zuiderpark, kan zich wel iets bij de woorden van zijn leerlingen voorstellen: ‘Leerlingen gaan zich problematischer gedragen omdat ze zich niet serieus genomen voelen en docenten op hun beurt zijn steeds minder

bereid om energie in conflicten te steken omdat ze onvoldoende resultaat zien. Een aanpak waarmee probleemgedrag bespreekbaar en oplosbaar wordt kan die vicieuze cirkel doorbreken.’ Het motiveerde hem om zijn afdeling mee te laten doen aan het project met de naam: Probleemgedrag. Wat denken jongeren er zelf van?

Toolkit

De manieren waarop de onderzoekers van de CED-Groep het afgelopen jaar met leerlingen en docenten hebben gewerkt, zijn gebundeld in een toolkit. Vera Vergunst is een van de onderzoekers. Zij legt uit hoe de projectgroep te werk ging: ‘We hebben voor het project vijf scholen benaderd; twee vso cluster 4 scholen (voor kinderen met stoornissen en gedragsproblemen – red.) en drie vmbo scholen waar leerwegonder-

steunend onderwijs wordt verzorgd. Op deze scholen zijn interviews gehouden, groepsgesprekken gevoerd met leerlingen, enquêtes uitgezet onder leraren en is een gezamenlijke leerlingenconferentie georganiseerd. Alles met het doel om leerlingen aan het woord te laten over probleemgedrag en daarvan te leren. Aan de hand van die inzichten is de toolkit ontwikkeld waarmee scholen zelf aan de slag kunnen om probleemgedrag te benoemen, te bespreken en oplosbaar te maken.’ In de toolkit zijn hulpmiddelen te vinden zoals draaiboeken voor werkvormen met groepen leerlingen met daarin stellingen, debatten, rollenspelen maar ook materiaal om met individuele leerlingen en hun docent te praten over incidenten.

Verhit

Een van de gefilmde debatten vond dit voorjaar plaats bij Zuiderpark. Een groep van zes jongens en zeven meisjes sprak over het gebruik van smartphones en tablets in de klas. Een onderwerp waar de gemoe- deren flink verhit van kunnen raken. In een setting waarbij steeds vier of vijf deelnemers tegenover elkaar stonden oefenden zij in het verdedigen of aanvallen van een stel- ling. Om de leerlingen te laten ervaren wat het met je stellingname doet wisselden de leerlingen halverwege het debat van positie. Verdediger werd aanvaller en aanvaller werd verdediger. Het leverde debatjes op die stroef verliepen omdat het argumenteren moeizaam verliep, maar ook rappe steekspel- len waarbij voor- en tegenargumenten op elkaar afgevuurd werden. Zo was er de stel- ling dat er anno 2014 – ‘wat betekent anno,

juf?’- geen les meer gegeven kan worden zonder smartphones en tablets. Tegenstan- ders waren het erover eens dat ‘docenten niet voor niets hebben geleerd en dus best zonder kunnen’ en ‘dat er vroeger ook zon- der geleerd werd’. Voorstanders wezen op het feit dat ‘we nu in een moderne tijd leven en moderne apparatuur er dus gewoon bij hoort’.

Lof

Een jury bestaande uit docenten beoor- deelde de deelnemers op taalgebruik, hou-

ding, argumentatie en presentatie. Lof was er voor iedereen. Overall winnaar was de leerling die niet alleen zelf inhoudelijk sterk argumenteerde, maar ook goed luisterde naar de argumenten van zijn tegenstander. Een inzicht dat deelnemer Kevin alvast tot zich heeft genomen: ‘Ik heb geleerd dat je mening geven erg belangrijk is en dat er bepaalde regels zijn om dat te kunnen doen. Eerst mensen gelegenheid geven om hun verhaal te doen en rustig uit laten praten. Daarna netjes reageren en jouw kant vertellen.’

‘Ik ging de discussie uit de weg Je wint het als leerling toch niet De docent is koning op school’